JAK VRÁTIT ČAS

Už se vám jistě stalo, že jste si zoufali: kdybych byl ten program nespustil/neinstaloval; kdybych já do toho nastavení nevrtal; kdybych se díval, co mažu; kdybych nechal na pokoji ten ovladač, který fungoval...

info

V ČLÁNKU SE DOZVÍTE:

Jak odstranit následky nechtěných úprav Windows.

Článek se vztahuje k **Windows XP**.

Do takové situace se dostane každý z nás. Omylem či neopatrností jste nainstalovali software, který nelze úplně odinstalovat nebo jehož odinstalace není schopna (chybou programátorů či záměrně) zvrátit všechny změny, jež provedla jeho instalace.

Navíc ne každý software se chová čestně a k uživateli přátelsky. Ne každý autor softwaru má úmysly zcela čisté, ne každý autor přiznává všechno, co software provádí. Jsou bohužel i programy, které instalují do systému určité součásti potají, bez vašeho vědomí a souhlasu a zřídkakdy k vašemu prospěchu. Pochopitelně pak není snadné se takových záludných součástí zbavit, tím spíše, když ani o všech nevíte.

V jiných případech nemusí jít o něčí zlý úmysl, ale jen o nedokonalost či nevhodnost toho, co jste instalovali. Nebo jste jen „experimentovali". Zkoušeli jste nový ovladač a následkem toho nějaká část počítače už nefunguje, jak má. Změnili jste nějaká nastavení, Windows se začala chovat jinak, a už to neumíte vrátit zpátky.

NÁSTROJ OBNOVENÍ SYSTÉMU

Microsoft stesky uživatelů vyslyšel a vybavil Windows XP nástrojem, který – na rozdíl od většiny jiných oblastí života – dovoluje v mnoha případech dohonit „bycha". Jmenuje se *Obnovení systému*. Najdete jej v nabídce *Start* – v *příslušenství*, v *systémových nástrojích*. Nástroj je obsažen jak ve verzi Home Edition, tak ve verzi Professional. Pracuje s takzvanými **body obnovení** – uloženým stavem nastavení počítače k určitému okamžiku. Navíc neustále sleduje změny celé řady souborů: systémových, konfiguračních, různých součástí programů...

Windows se sama od sebe pokusí vytvořit jeden bod obnovení každý den – jestliže máte puštěný počítač a zrovna na něm chvíli nepracujete. Body obnovení se vytvářejí automaticky také při určitých akcích („spouštěcích událostech"), které jsou z hlediska „zdraví" vašich Windows rizikové; jsou to instalace programů (bohužel ne úplně všechny instalace – pouze ty, které dají systému předepsaným způsobem vědět; to dělá *Instalátor Windows* a *Install Shield Pro* od verze 7 výše), dále instalace vyvolané aktualizací systému, ať už automatickou, či ručně spuštěnou ze stránek *Windows Update*, obnovy provedené nástrojem Zálohování a instalace nepodepsaných ovladačů.

Protože se dá někdy obtížně předvídat, zda Windows sama vytvoří bod obnovy a kdy přesně, aby skutečně *předcházel* nebezpečné instalaci, lze doporučit vytvoření bodu obnovy před čímkoli rizikovým ručně (obr. 1). Vytvoření bodu obnovy je neškodné a netrvá dlouho, nemusíte se ho bát. Především však dbejte na to, abyste si bod obnovy pojmenovali dostatečně popisně (obr. 2).

Aby se body obnovy vytvářely samy, musíte mít na disku nejméně 200 MB volného místa, jinak se nástroj nespustí. Místo na disku, které je pro body obnovení dostupné, můžete upravit ve *vlastnostech systému* (pravým tlačítkem myši klikněte na ikonku *tohoto počítače* a vyberte *vlastnosti*). Zde také můžete službu sami vypnout/zapnout.

Obr. 1. V nástroji *Obnovení systému* zvolte *vytvořit bod obnovení* a klikněte na tlačítko **Další**.

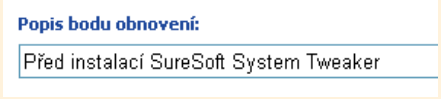

Obr. 2. Popište *bod obnovení* tak, abyste bezpečně věděli, ke kterému okamžiku se vztahuje, a klikněte na tlačítko **Vytvořit**.

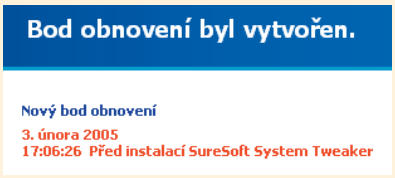

Obr. 3. Vytvořený bod je určen datem, časem a vámi zvoleným popisem. Teď už stačí jen kliknout na **Zavřít**.

NASTAVENÍ SLUŽBY „OBNOVENÍ SYSTÉMU"

Ve *vlastnostech systému* najděte kartu *Obnovení systému*. Zde vidíte, že diskový prostor, který smějí *body obnovení* obsadit, je omezen nejméně 200 MB a nejvýše 12% celkové kapacity tohoto oddílu (disku) – to je též výchozí nastavení. Prostor ***není vyhrazen*** pro body obnovy, nýbrž je dále k dispozici i pro vaše data a programy a počítá se do volného prostoru disku (do té míry, do jaké není obsazen body obnovení). Kdybyste disk příliš zaplnili, pak na body obnovení vybude méně, než kolik je zde nastaveno. Jestliže však pro body obnovení nebude zbývat alespoň 200 MB, obnovení systému se přestane používat (dokud se disk opět neuvolní).

Když se většina zvoleného místa zaplní, systém nejstarší bod nebo body obnovení odmaže. Systém také bez ohledu na volné místo vždy maže body obnovení starší 90 dnů. (To je možné změnit pouze úpravou systémových registrů.)

Pozor! Vypnutím nástroje *Obnovení systému* smažete všechny uložené body obnovení.

Úpravou maximálního použitého prostoru ovlivníte počet bodů obnovení, které budou k dispozici.

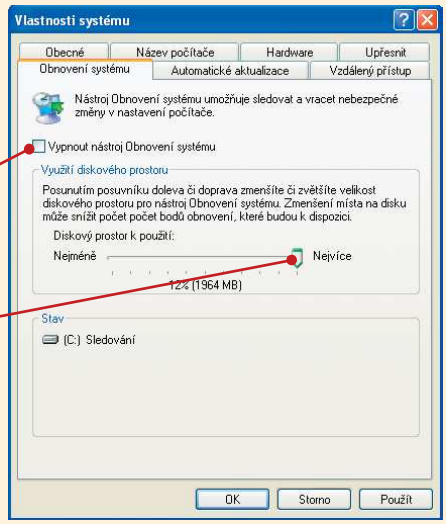

Obr. 4. Na kartě *Obnovení systému* ve *vlastnostech systému* (*tohoto počítače*) můžete upravit diskový prostor, na který se obnovení systému omezí při ukládání *bodů obnovení*. Můžete také nástroj úplně vypnout.

KDY SE K OBNOVENÍ UCHÝLIT

Nástroj *Obnovení systému* není nejšetrnější způsob, jak odstranit nějaký problém, který jsme si způsobili, je to spíše poslední možnost, ke které se uchýlíme, jestliže selhaly cílenější a rozsahem omezenější pokusy o nápravu.

Tak například nejste-li spokojeni s nějakým softwarem, nejprve byste měli zkusit odinstalaci tohoto softwaru a případně ruční smazání adresářů a souborů, které po něm zbyly (jestliže jste si jisti, že je nic jiného nepoužívá). Často je ovšem nad síly zejména méně znalého uživatele dohledat vše, co nechtěný software změnil a co odinstalace nevrátila zpátky.

Obdobně, zklame-li vás nějaký nově nainstalovaný ovladač, nejprve zkuste vrátit ovladač předchozí.

Použít obnovení může být naopak jedinou schůdnou možností, jestliže si vymažete některé systémové soubory nebo součásti nějakého nainstalovaného programu a neumíte je obnovit ručně (z koše), třeba proto, že vlastně nevíte, které soubory to byly.

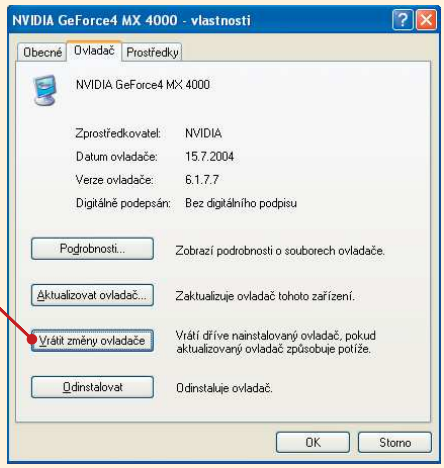

Obr. 5. Když nahradíte ovladač nějakého zařízení, Windows zazálohují předchozí ovladač pro případ, že by nový nechodil dobře. Ručně můžete tento návrat vyvolat ve *vlastnostech* příslušného zařízení na kartě *Ovladač*, a to kliknutím na tlačítko **Vrátit změny ovladače**.

JAK OBNOVIT PŘEDCHOZÍ STAV

Spusťte nástroj *Obnovení systému* a v prvním okně zvolte **Obnovit předchozí stav počítače**. Následně zobrazený kalendář zvýrazňuje tučným písmem ty dny, ke kterým je uložen nějaký bod obnovení. V poli vpravo jsou pak vypsány body obnovení ke zvolenému datu a k času, kdy byly pořízeny. Po vybrání bodu obnovení a po kliknutí na *Další* budete mít v následujícím okně ještě jednu příležitost svůj úmysl potvrdit – ještě jedním kliknutím na tlačítko **Další**, tentokrát již konečným. V každém případě před obnovením zavřete všechny aplikace a uložte vše, co je třeba. Počítejte s tím, že počítač se v rámci obnovy **restartuje**.

CO SE VRACÍ A CO NE

Obnovení systému se nedotkne vašich uživatelských souborů – tím myslíme data aplikací, jako jsou třeba dokumenty Wordu. Nedotkne se ničeho, co máte ve *svých dokumentech* a v podobných složkách, jako jsou *oblíbené položky* Internet Exploreru.

V zásadě všechny ostatní soubory mající příponu, která je popisuje coby *součásti systému* nebo nějakého *programu*, budou vráceny zpět do stavu před obnovením. Zpět bude vráceno také veškeré nastavení systému a uživatele (*systémové registry*).

CO KDYŽ SE SPLETETE

I to se může stát – omylem vyberete nesprávný bod obnovy. Nebo z nějakého důvodu systém po obnově funguje ještě hůře než před ní. Proto nástroj *Obnovení systému* vytváří *bod obnovení* také ***ve chvíli, kdy obnovení vyvoláte*** – můžete tak i obnovení systému vrátit zpět do okamžiku před obnovením.

ANTIVIRY A OBDOBNÉ NÁSTROJE

Úplnému obnovení některých souborů může zabránit antivirový nástroj (a možná též některý antispywarový nástroj). Antivirový nástroj může napadený soubor buď odstranit z bodu obnovení, nebo může zabránit obnovení souboru do napadeného stavu. Více informací by měla poskytnout jeho nápověda. Je zřejmé, že míchat boj s viry s obnovou systému může za určitých okolností vést k neočekávaným následkům, zkuste se proto raději takové kombinaci vyhnout. Je-li to možné, nevracejte se do stavu, kdy byl systém napadený.

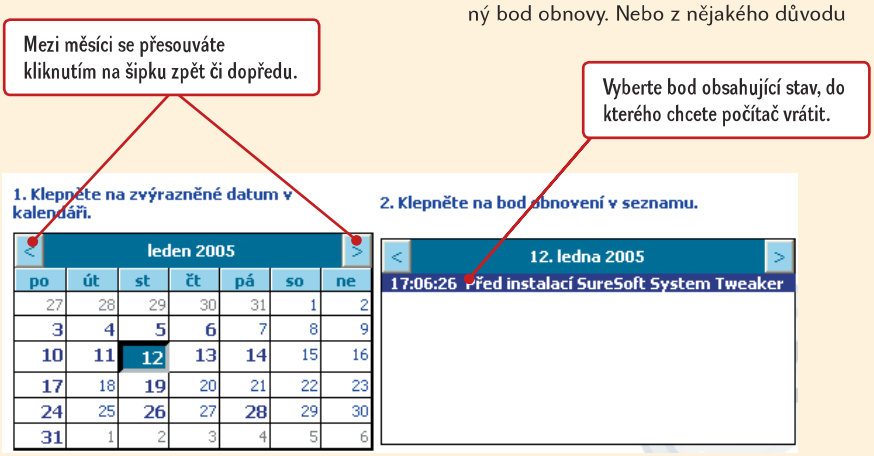

Obr. 6. Kliknutím na zvýrazněný den v kalendáři si dáte vypsat body obnovení v ten den vytvořené. Označte bod a klikněte na tlačítko **Další**.

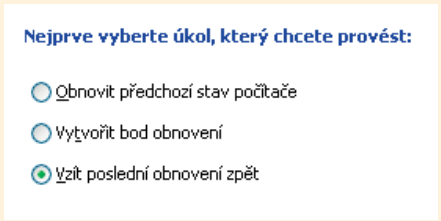

Obr. 7. Možnost vzít poslední obnovení zpět se objeví ihned při opětovném spuštění nástroje *Obnovení systému*.

RYCHLÝ NÁVRAT K PŘEDCHOZÍ KONFIGURACI

Jestliže jste s počítačem provedli nějaké nechtěné změny a rádi byste je vrátili zpátky, aniž byste předtím měli vytvořen *bod obnovení*, je možné Windows restartovat s *poslední známou funkční konfigurací*. Není to nástroj, který by sledoval stav všech systémových a programových souborů, umí pouze vrátit konfiguraci Windows (tedy to, co najdete v ovládacích panelech) a instalaci ovladačů – a to do stavu platného tehdy, kdy jste se naposledy k Windows přihlásili.

Při startování počítače, již při prvních nápisech na černé obrazovce a ještě dlouho předtím, než se objeví logo Windows, podržte klávesu F8. Objeví se nabídka možností spuštění Windows. Ovládáte ji kurzorovými šipkami a klávesou *Enter* (či *Esc* pro návrat zpět). **-mjs**

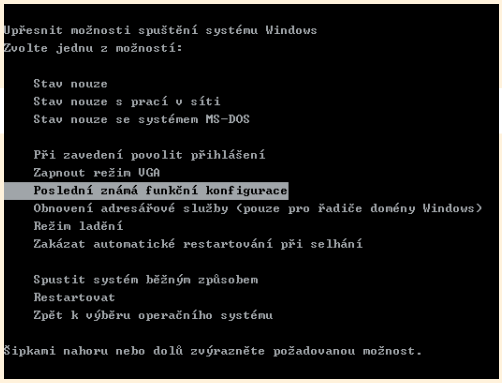

Obr. 8. Možnosti spuštění systému Windows.